

Sensibilité politique
Boîte postale 83
L-7201 Bereldange

Fernand ETGEN
President vun der Deputéiertechamber
19, um Krautmaart
L-1728 Lëtzebuerg

Lëtzebuerg, den 03/12/2019

Här President,

Sou wéi den Artikel 83 vun eisem Chambersreglement et virgesäit, bieden ech lech, dës parlamentaresch Fro un d'Ministere fir Landwirtschaft & Bildung weiderzeleeden.

Educatioun ass ee vun de wichtegste Piliere wann et drëm geet an Zukunft kënnen eng progressiv Agrarpolitik ze bedreiwen an déi kommend Generatiounen mam néidegen Wëssen ze dotéieren fir d'ekologesch Transitioun am landwirtschaftleche Beräich kënnen ze realiséieren. Den Lycée technique agricole (LTA) zu Ettelbréck ass aktuell den eenzeggen Lycée am Land, deen eng landwirtschaftlech Ausbildung op engem DAP- an engem DT-Niveau ubitt. Op den DT-Klassen ginn d'Biodiversitéit (3ième), d'Kreeslafwirtschaft (2ième) an d'Biolandwirtschaft (1ère) ugeschnidden. An der DAP-Ausbildung stinn dës Elementer haaptsächlech op der 2ième um Programm. Eenzel Elementer vun der Biolandwirtschaft an vu nohaltéger Bewirtschaftung stinn iwwert de komplette Parcours, vereenzelt, um Programm.

De Geméisbau am LTA ass haut schonn integral op BIO ëmgestallt ginn. Haaptsächlech op den Ofschlossklassen gëtt d'Biolandwirtschaft, respektiv d'nohaltéger Bewirtschaftung ënnerriicht. De Wee a Richtung méi Biolandwirtschaft gëtt deemno elo schonn punktuell gefërdert. Reng « Bio-Klassen » ginn et zu Lëtzebuerg awer aktuell nach keng. Virun allem am Beräich vun der Véizuucht ass de Legislatuer nach retizent. Véizuucht ass a bleift weiderhin op de gréisstméiglechen Ertrag ausgeriicht, wat bedeit datt och déi Jonk, déi haut an enger landwirtschaftlecher Ausbildung sinn, nach net déi néideg Basen vermittelt kréien, fir sech kënnen op eng zukunftsgerichtet Véizuucht anzustellen.

D'Regierung huet sech als Zil gesat bis 2050 op e Pourcentage vun 100 % Bio ze kommen. Et ass dovun auszugehen, datt eng mëttel- a laangfristeg Ëmstellung vun der konventioneller Landwirtschaft op Biolandwirtschaft an éischter Linn bei der Educatioun ufänkt. Wëssend, datt tëscht Bio- a Net-Biobauerer - och an de Schoulen - gewëss Tensiounen kënnen opkommen, muss de Viruerteeler géigeniwwer der Biolandwirtschaft an Zukunft resolut entgéintgewierkt ginn.

An deem Zesummenhang wéilt ech de Ministeren dës Froe stellen:

1. Här Minister, si fir d'Zukunft reng « Bioklassen » am LTA geplangt ? Wa jo, wéini soll dës Realitéit ginn ? Wa net, firwat net ? A falls dës sollt un Tensiounen tëscht konventionellen an Biobauerer leien, wéi gedenkt Dir dësem Problem entgéint ze wirken ?
2. Här Minister, sidd Dir der Meenung, datt den aktuellen Léierprogramm am LTA de politeschen Zilsetzungen vun der Regierung a Saache Bio-Landwirtschaft gerecht gëtt ? Ginn d'Schülerinnen a Schüler an ären Aen gutt genuch op d'Erausforderungen, déi d'Reformen am Beräich vun der Landwirtschaft wäerte mat sech zéien, virbereet ?

www.piraten.lu

Sensibilité politique
Boîte postale 83
L-7201 Bereldange

3. Gedenkt Dir an Zukunft verstärkt Matièreen, wéi Biolandwirtschaft, Kreeslafwirtschaft, Biodiversitéit an aner Matièreen op de Programm vun den DT- an DAP-Formatiounen ze setzen?
4. Wat ass am Beräich Véizuucht a Mëllechproduktioun? Gedenkt de Minister di Jonk an hirer Educatioun an Zukunft op eng méi ëmwelt- an déierefrëndlech Fleesch- a Mëllechproduktioun anzestellen ?
5. Inwiefern ginn d'Schülerinnen a Schüler iwwert déi politesch Instrumenter (Aides, Subventions, etc.) am Beräich Biolandwirtschaft, nohalteg Véizuucht a Mëllechproduktioun informéiert ?
6. Ginn d'Schülerinnen a Schüler an ären Aen genuch vun de séier changéierenden nationalen, europäeschen an weltwäiten politeschen Kontexter am Beräich Landwirtschaft an d'Bild gesat ? Wat gëtt de Schülerinnen a Schüler ugesichts vun enger Politique agricole commune (PAC) am Ëmschwong, dem Ofschléissen vu Fräihandelsvertrieden an enger nationaler Politik déi bis 2050 100 % Biolandwirtschaft viséiert, vermëttelt ?
7. Här Minister, wéi gedenkt Dir d'Tensiounen tëscht de verschidde « Schoulen » (Bio- oder konventionell Landwirtschaft) an Zukunft ofzeschwächen ?
8. All d'Schülerinnen a Schüler musse während hirer Ausbildung dräi Stagen maachen: Wier et denkbar, hei eng Obligatioun virzegesinn fir op mannst een vun den dräi Stagen an engem Bio-Betrieb ze maachen?
9. Här Minister, firwat ginn an de Schoukantinnen net méi regional Bioprodukter ugebueden, wëssend, datt een Ëmdenken an der Schoul ufänke kéint?

Mat déiwem Respekt,

CLEMENT Sven
Député

Luxembourg, le 9 janvier 2020

Monsieur le Président de la Chambre
des Députés

19, rue du Marché-aux-Herbes
L-1728 Luxembourg

Réponse commune de Monsieur le Ministre de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse et de Monsieur le Ministre de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement rural, à la question parlementaire n° 1559 de Monsieur le Député Sven Clement

Ad 1)

Reng Bioklasse sinn am Lycée technique agricole (LTA) net geplangt. Am Kader vun der Reform vun der Berufsausbildung goufen et Kontakter mat de Biobauereveräiner an et ass een zesummen zur Conclusioun komm, datt et méi sënnvoll ass, eng allgemeng Ausbildung unzebidden fir all Jonker zu Lëtzebuerg déi Bauer wëlle ginn, ewéi eng Schinn fir Biobauern an eng fir integréiert konventionell Bauerebetriber.

Déi zukünfteg Bauere sollen alleguer an hirer Ausbildung léieren, wéi se hire Beruff richteg ausüben kënnen, onofhängeg dervun, ob se konventionell oder Biolandwirtschaft bedreiwe wëllen. An domadder hu si dann, wann se hire Betrib bis féieren, de Choix, a wéi eng Richtung si dës Betrib entwéckele wëllen.

D'Geméisbauklassen am LTA sinn och keng reng Bioklassen, obschonn de Schoulbetrib am Geméisbau zanter enger Rei Jore ganz op Bio ëmgestallt gouf. Ausserdeem géif eiser Meenung no d'Schafe vu spezielle Bioklassen derzou féieren, datt de Gruef tëscht konventioneller Landwirtschaft a Biolandwirtschaft méi grouss géif ginn.

Ad 2)

Déi landwirtschaftlech Ausbildung ass eng Ausbildung mat héijen Ufuerderungen, och well d'Absolventen drop virbereet mussen ginn, e Betrib ze leeden, an dat onofhängeg dervun, ob si en DT oder en DAP ustriewen. Bedéngt duerch dës Situatioun steet och Management beim DAP "Agriculture" um Programm.

Déi Jonk hunn och erkannt, datt d'Ufuerderungen am Beruff ganz grouss sinn, a wielen ëmmer méi dacks déi méi laang Ausbildung zum Technicien. Eng Rei vun hinne ginn duerno esouguer nach weiderstudéieren.

Wéi bei alle Berufsausbildungen ginn d'*programmes cadres* mat de *profils professionnels*, de *profils de formation* an dem *programme directeur* vun enger *équipe curriculaire*, an där nieft de Verrieder aus der Schoul och d'Verrieder vun der Chambre d'agriculture a vun der Chambre des salariés sinn, ausgeschafft. Dës Dokumenter sinn an de leschte Joren och reegelméisseg auditéiert an adaptéiert ginn.

Am Laf vun den leschte Jore sinn an deem Kader och aus den urspréngleche fakultative Moduler zur Biolandwirtschaft obligatoresch Moduler an deem Beräich entstanden.

Zanter jeehier gëtt e grouse Wäert drop geluecht, d'Schüler am Kader vun hirer Ausbildung zum Bauer net nëmmen op déi fachlech Erausforderungen an Entwécklungen an hirem Beruff virzebereeden, mee och op déi politesch a gesellschaftlech Rahmenbedingungen an déi zukünfteg Entwécklungen an dese Beräicher. Ëmmer méi gëtt dofir och Wäert drop geluecht, bei de Schüler en *esprit d'innovation* ze féerden.

Mat Hëllef vum landwirtschaftleche Schoulbetrib zu Bettenduerf an zesumme mat enger ganzer Rei konventionéierte Betriber adaptéiert den LTA an deem Sënn ëmmer nees seng Produktiounstechniken. Esou sinn zanter 2013 de landwirtschaftleche Betrib vum LTA deels, an de Geméisbaubetrib vum LTA ganz op Bio ëmgestallt. D'Efforte vum LTA am Beräich Biolandwirtschaft goufen 2016 mam Lëtzebuenger Bio-Agrarpräis belount.

Den LTA schafft a verschiddene Projeten (ënner anerem de Sorteversich an der Biolandwirtschaft) ganz enk mam IBLA (Institut fir Biologesch Landwirtschaft an Agrarkultur Lëtzebuerg) zesummen an huet 2016 och eng Konventioun mam IBLA ënnerschriwwen, fir des Zesummenaarbecht ze festegen a weider auszubauen.

Mee och am nach konventionell geféierten Deel vum Betrib hält d'Chimie eng ëmmer manner grouss Roll an. D'Agronomie mat hirem Knowhow steet ëmmer un éischer Stell. Nei agronomesch Methode ginn ausprobéiert an adaptéiert, wéi zum Beispill zanter 2019 och d'Kappen an d'Strigelen, dat dank dem Investissement an entspreichend Geräter. An Zukunft wëlle mir weider op dese Wee goen a wäerten der Schoul déi néideg Ënnerstëtzung ginn an se mat den noutwennege Moyenen équipéieren.

Ad 3)

Schonn haut sinn des Themen am Beräich vun der landwirtschaftlecher Ausbildung fest verankert.

Hei just e puer Beispiller vu Moduler, déi de Schüler esou Inhalter vermëttelen:

- BENAB (Produire de façon durable) an BETNA (Gérer une entreprise de façon durable), wou et drëms geet, de Betrib nohalteg ze bewirtschaften;
- POGES (Respecter l'environnement politique et social d'une exploitation agricole) an BETBE (Comprendre et tenir compte de l'environnement professionnel), wou et drëms geet, de Betrib a sengem politeschen a sozialen Ëmfeld ze gesinn;
- BIOLA (Conversion en agriculture biologique) an BIOUM (Transition vers une agriculture biologique), wou et drëms geet, de Betrib op Bio ëmzestellen;
- AKTAN (Prendre les défis actuels), DIENA (Offrir des services), ENTIN (Gérer les investissements et planifier l'évolution de l'entreprise), BEZUL (Orienter l'entreprise vers son futur), BELEI (Gérer et développer l'exploitation), BETSI (Analyser et évaluer une entreprise agricole) an INPLA (Développer l'entreprise agricole et réaliser des investissements), wou et drëms geet, de Betrib op d'Zukunft virzebereeden;
- GRUOP (Analyser et optimiser le système de la production fourragère) an BIODI-F (Biodiversité), wou Biodiversitéit behandelt gëtt.

D'Zil besteet doranner, am LTA eng nohalteg landwirtschaftlech Ausbildung unzebidden. Dozou ziele Soziales, Ekologesches an awer och Wirtschaftlech.

Déi politesch Zilsetzung, déi Lëtzebuenger Landwirtschaft méi a Richtung Bio ze entwéckelen, gëtt am LTA ënnerstëtzt. Sou wéi déi lescht Jore schonn, wäerten d'Theme Biolandwirtschaft, Kreeslafwirtschaft an Biodiversitéit weider ausgebaut ginn.

Ad 4)

Fir d'Véizuucht an d'Mëllechproduktioun zielt allgemeng dat selwecht wéi virdrun.

D'Lëtzebuenger Landwirtschaft ass staark op Véizuucht a Mëllechproduktioun ausgeluecht. Dëst ass notamment och doduerch bedéngt, datt Lëtzebuerg e Grénglandstanduert ass (d'Gréngland mécht méi wéi 50 % vun der landwirtschaftlecher Notzfläch zu Lëtzebuerg aus). D'OTE-Mëllechproduktioun (betribswirtschaftlech-technesch Orientéierung) ass och de Betribszweig deen, laut de Resultater, déi de Service d'économie rurale alljoers um *Buchstellentag* virstellt, reegelméisseg déi beschten ekonomesch Resultater bréngt.

Den LTA ass (notamment duerch den LTA-Grénglandgrupp, deen et zanter 20 Joer gëtt) och staark an enger Rei (Fuerschungs-)Projeten an Aarbechtsgruppen implizéiert (an dat souwuel um nationale, wéi och um internationale Plang) déi zum Zil hunn, fir mat Hëllef vun enger nohalteger Grénglandproduktioun d'Fidderung vun de Béischen op de Betriber sou autark wéi méiglech ze gestalten.

Dernieft ass d'Schoul z. B. a Projeten am Beräich vun der méi staarker Eewäissautarkie vun de Betriber engagéiert a schafft mat drun, d'Mëllechproduktioun méi resilient ze gestalten. D'Enseignanten, déi an dëse Projeten engagéiert sinn, huelen dann dat, wat do erschafft gëtt, och mat zeréck an hir Coursen an an *d'équipe curriculaire*.

Et muss een ervirhiewen, datt hei zu Lëtzebuerg an der Déiereproduktioun vill Ustrengunge gemaach ginn, wat d'Wuel vun den Déieren ugeet, an datt vill Kontrolle gemaach ginn. Der Schoul an de Bauere läit et drun, datt et de Béische gutt geet an datt se gesond sinn, fir datt qualitativ héichwäerteg Produkter entstinn.

Ad 5)

Zu de Moduler BIOLA a BIOUM, wou et ëm d'Kenneléiere vun de spezifeschen Aspekter vun der Biolandwirtschaft an ëm d'Ëmstellung op Bio geet, gehéieren och all noutwenneg Berechnungen an domadder och déi entspriechend politesch Instrumenter.

Zousätzlech sinn an den Nohaltegkeetsmoduler déi Hëllef, déi et bis elo am Kader vun den Agrar-, Ëmwelt- a Klimamoosname gëtt, Bestanddeel vum Cours. An den Déieremoduler stinn Nohaltegkeetsbewäertunge fir all Spezialiséierung systematesch um Programm. Och an de Moduler, wou et ëm déi zukünfteg Betribsféierung geet, spillt d'Agrarpolitik an hir Entwécklung eng wesentlech Roll.

Ad 6)

Wéi schonns ernimmt, gehéiert d'Agrarpolitik an hir Entwécklung zu de Programmer an der landwirtschaftlecher Ausbildung, notamment an de Moduler, wou et ëm Betribsféierung geet.

D'Personal vum LTA (Direktioun, Enseignanten, Service coordination recherche) hëlt aktiv un Diskussionsronnen, Weiterbildung, SWOT-Analys-Reuniounen vum Landwirtschaftsministère,

NEXUS-Future-Projete vum Ministère fir Ëmwelt, Klima an nohalteg Entwécklung, asw. deel. Nieft dem „normale“ Schoulhale participéieren déi betraffe Leit och un nationalen an internationale Rechercheprojeten (déi deelweis vum LTA matinitiéiert ginn), wou et drëms geet, d'Landwirtschaft un déi wiesselnd Rahmenbedingungen unzepassen.

Am Kader vun de reegelméisseg Adaptatioune vun den Léierprogrammer ginn déi noutwenneg Upassungen séier an déi gültig Programmer ageschafft an an der Schoulpraxis ëmgesat.

E Problem besteet awer doranner, datt e Betrib am Kader vun enger Installatioun héich Investitiounen tätege muss, déi d'Richtung vum Betrib meeschtens op vill Jore festleeën. Dës laangfristeg Investitioune ginn am Kader vun de besteeënde Gesetzer ënnerholl a maachen et deenen, déi e Betrib leeden, dacks schwéier, hir Betriber séier u wiesselnd Rahmenbedingungen (GAP, Agrargesetz) unzepassen. Wichteg fir d'Nohaltegkeet vun der Landwirtschaft an hire Betriber ass dofir och eng Verlässlechkeet vun de politesche Rahmenbedingungen, déi de Betriber et erlaabt, sech laangfristeg an déi gewünschte Richtung ze entwéckelen.

Ad 7)

Fir de Gruef tëscht konventioneller a biologescher Landwirtschaft ze iwwerwannen, ass et wichteg, anegesinn, datt et just eng Landwirtschaft gëtt: de konventionelle Bauer an de Biobauer schaffen no den nämmelech agronomesche Prinzipien. Dofir ass et och wichteg, keng "Zwouklassegesellschaft" duerch getrennten Ausbildung mat spezielle Bioklassen ze schafen.

Am Kader vun der Ausbildung sollen all zukünfteg Baueren déi noutwenneg agronomesch, ekologesch an ekonomesch Kompetenze mat op de Wee kréien, fir hir Betriber nohalteg, am Kader vun de politeschen an ekonomesche Rahmenbedingungen, ze bewirtschaften. An deem Sënn huet den LTA och zanter 2013 eng Deelëmstellung op Bio ënnerholl.

Wichteg ass et an dem Zesammenhang och, net deene konventionelle Bauere virzegeheien, se géife "schlecht" schaffen. Falls d'politesch Virgab, am Joer 2050 zu Lëtzebuerg 100 % Biolandwirtschaft ze hunn, ëmgesat soll ginn, da mussen d'Betriber op deem Wee déi noutwenneg Ënnerstetzung (Knowhow, Berodung, Finanzmëttel) kréien an et muss och deene Betriber, déi grad gréisser Investitioune gemaach hunn, Zäit gelooss ginn, ier se kënnen nei investéieren, déi fir eng Ëmstellung noutwenneg wieren.

Ad 8)

Och wann d'Iddi vun engem obligatoresche Stage am Bioberäich gutt an net nei ass, muss een awer d'Praktikabilitéit dovunner mat a Betruecht zéien: gëtt et genuch Biobetriber, déi zu de Stagezäite vun de Bauereklassen bereet sinn, ee Stagiaire ze huelen? Ëmmerhin sinn am Ganzen eng 90 bis 100 Schüler an der Schoul, déi eng Bauereausbildung maachen.

Besser schénge et dofir an der aktueller Situatioun, de Schüler ze recommandéieren, op d'mannst ee Stage an engem Biobetrib ze maachen. Am Laf vun den nächste Joren – wann d'Zuel vu den Biobetriber méi grouss gëtt –, wir et méiglech a Richtung obligatoresch Stagen am Bioberäich ze goen.

Ad 9)

Restopolis ass de Service vum Educatiounsministère, deen d’Kantinnen an d’Cafeteriaen an nobäi all den ëffentleche Lycéeën, den ëffentlechen Écoles Internationales an op der Universitét Lëtzebuerg geréiert. 4 % vun de Produkter déi Restopolis benotzt, si Bioprodukter. De Service vun der Schoul- an Unirestauratioun géif dee Prozentsaz gären, wa méiglech, op 5 % erophiewen. 32 % vun de Produkter, déi Restopolis verschafft a verkeeft, komme vu lokale Produzenten. Wat d’Bioprodukter betrëfft, géif Restopolis och am léifste Produkter vu lokale Produzente benotzen, fir net brauche Liewensmëttel wäit ze transportéieren.

An de Restaurante vu Restopolis ginn all Dag 15.200 Platen zerwéiert an an de Cafeteriaen 22.000 Produkter verkaf. Well momentan nach net genuch Quantitéite vu lokale Bioprodukter um Maart sinn, fir kënnen der Nofro vu Restopolis nozekommen, kann de Service haut keng 100 % Bioprodukter fir d’Schoulrestauration benotzen.

D’Bioprodukter, déi haut fir d’Schoulgastronomie an de grouse Quantitéite verfügbar sinn, erméiglechen allerdéngs nach keng grouss Variatioun an der Zesummesetzung vun de Menüen. Fir datt de Prozentsaz u Bioprodukter an der Schoulrestauration klamme kann, ass eng méi grouss Variatioun vu produzéierte Bioprodukter an Zukunft néideg, déi zu faire Präisser fir d’Schoulgastronomie zougänglech gemaach ginn. Restopolis wëll déi lokal Produzente vu Bioprodukter encouragéieren sech zesummenzedinn, fir de Service vun der Schoul- an Unirestauratioun ze beliwveren oder hir Liewensmëttel un e groussen Distributeur ze verkafen, deen d’Restauranten an d’Cafeteriae vu Restopolis beliwwert. Dat huet vill logistesche Virdeeler an erlaabt och, méi nohalteg ze handelen, well doduerch d’Unzuel vun de Liwwerunge ka beschränkt ginn. All d’Menüer, fir déi Restopolis haut Bioprodukter gebraucht, sinn am Restaurant an op der Internetsäit mat engem Piktogramm gezechent.

Claude Meisch

Ministre de l’Éducation nationale, de l’Enfance et de la Jeunesse